

STRATEGAETH LLAIS Y PLENTYN

Cyngor
Gwynedd

Llais Y Dysgwr Mewn Addysg

Os hoffech gael y wybodaeth hon mewn unrhyw iaith neu ddiwyg arall, e.e. print bras neu Braille, cysylltwch â'r Adran Addysg, Cyngor Gwynedd.

Cynnwys

Diben yr Atodiad	3
Datganiad Polisi	3
Egwyddorion Gweithredu	4
Sut mae llais y dysgwr yn bwydo i drefniadau addysg?	5
Rôl hunanwerthuso, monitro a sicrhau ansawdd	7
Beth ddylem ei weld mewn arfer effeithiol?	8
Mesur Effaith	8
Cwestiynau allweddol ar gyfer ysgolion a chyrff llywodraethu	9
Rolau a chyfrifoldebau	9
Crynodeb	10

LLAIS Y DYSGWYR MEWN ADDYSG

Diben yr atodiad

Diben yr atodiad hwn yw dangos, mewn ffordd glir ac ymarferol, sut mae llais, profiadau a safbwyntiau dysgwyr yn bwydo i drefniadau addysg yng Ngwynedd. Mae'r atodiad yn ategu'r Strategaeth Llais y Plentyn drwy osod allan y cysylltiad rhwng profiadau dysgwyr yn yr ysgol, datblygu'r cwricwlwm, addysgu a dysgu, llesiant, hunanwerthuso, cynllunio gwelliant, gwaith cyrff llywodraethu a threfniadau ehangach Cyngor Gwynedd.

Nid gweithgaredd unigol na strwythur ffurfiol yn unig yw llais y dysgwr. Mae'n egwyddor sy'n llywio'r ffordd y mae ysgolion yn gwrandao ar brofiadau dysgwyr, yn ystyried eu safbwyntiau wrth wneud penderfyniadau ac yn defnyddio'r wybodaeth hon i wella profiadau dysgu a bywyd yr ysgol.

Datganiad polisi

Bydd ysgolion yng Ngwynedd yn gweithredu ar y sail bod llais y dysgwr yn elfen hanfodol o addysg gynhwysol, uchelgeisiol ac effeithiol. Nid yw llais y dysgwr yn weithgaredd ychwanegol nac yn ofyniad cydymffurfio ar wahân; mae'n rhan annatod o greu diwylliant ysgol, datblygu'r cwricwlwm, gwella addysgu a dysgu, hyrwyddo llesiant, hunanwerthuso a chynllunio gwelliant.

- Bydd pob dysgwr yn cael cyfleoedd rheolaidd ac ystyrlon i fynegi ei safbwyntiau am ei ddysgu, ei lesiant, ei berthyn a'i brofiad o fywyd ysgol.
- Bydd ysgolion yn sicrhau bod safbwyntiau dysgwyr yn cael eu ceisio'n weithredol, eu cofnodi'n briodol a'u defnyddio i lywio penderfyniadau perthnasol.
- Bydd strwythurau cyfranogiad democrataidd, gan gynnwys cynghorau ysgol a fforymau dysgwyr, yn cynrychioli ystod eang o brofiadau dysgwyr ac nid llais grŵp cul yn unig.
- Bydd llais y dysgwr yn cyfrannu at ddatblygu a mireinio'r cwricwlwm, profiadau dysgu a threfniadau llesiant o fewn cyd-destun Cwricwlwm i Gymru.
- Bydd ysgolion yn rhoi adborth clir i ddysgwyr ar beth sydd wedi digwydd o ganlyniad i'w cyfraniad, gan gynnwys esboniad pan nad yw newid yn bosibl.
- Bydd llais y dysgwr yn rhan o brosesau hunanwerthuso, monitro a chynllunio gwelliant yr ysgol, ac yn cael ei ystyried gan arweinwyr a chyrff llywodraethu fel rhan o atebolrwydd ysgol.

Egwyddorion gweithredu

Gweithredu ar sail hawliau

Mae dysgwyr yn ddeiliaid hawliau. Mae eu hawl i gael eu clywed yn berthnasol i benderfyniadau am eu profiadau dyddiol yn yr ysgol ac i benderfyniadau ehangach am addysg yng Ngwynedd.

Gwrando'n bwrpasol

Dylai fod pwrpas clir i bob gweithgaredd sy'n casglu barn dysgwyr. Dylai dysgwyr ddeall, cyn belled ag y bo'n bosibl, pam y gofynnir am eu barn, pwy fydd yn ei hystyried a sut y gall ddylanwadu.

Cynhwysiant

Bydd ysgolion yn defnyddio dulliau amrywiol i sicrhau bod pob dysgwr yn gallu cyfrannu, gan gynnwys y rhai sy'n llai hyderus, dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol, dysgwyr anabl, dysgwyr sy'n profi rhwystrau cymdeithasol neu emosiynol, a'r rhai nad ydynt fel arfer yn cymryd rhan mewn strwythurau ffurfiol.

Perthnasedd i ddysgu a llesiant

Bydd llais y dysgwr yn cael ei ddefnyddio i ddeall profiadau dysgu, perthyn, diogelwch, llesiant, tegwch a'r cwricwlwm. Dylai'r wybodaeth hon helpu ysgolion i wella profiad addysgol dysgwyr yn ymarferol.

Tryloywder ac adborth

Mae gwrando'n cynnwys dyletswydd i gau'r cylch. Bydd dysgwyr yn cael adborth priodol ar sut defnyddiwyd eu barn, pa gamau a gymerwyd, neu pam nad oedd modd gweithredu ar safbwynt penodol.

Atebolrwydd

Bydd tystiolaeth o lais y dysgwr yn cael ei chynnwys mewn trefniadau hunanwerthuso, cynlluniau gwella, cofnodion cynghorau ysgol, adroddiadau i gyrff llywodraethu a gwaith monitro perthnasol.

Sut mae llais y dysgwr yn bwydo i drefniadau addysg?

Mae'r llif canlynol yn dangos sut mae llais y dysgwr yn symud o brofiad unigol neu grŵp o ddysgwyr i benderfyniadau dosbarth, ysgol, corff llywodraethu ac, lle bo'n briodol, trefniadau sirol megis Llais Ni: Ysgolion a Fforwm Ieuenctid Gwynedd:

Ffynhonnell llais y dysgwr	Sut mae'n cael ei gasglu	Sut mae'n bwydo i benderfyniadau	Tystiolaeth sicrwydd ansawdd
Trafodaethau dysgu a llesiant gyda dysgwyr	Sgyrsiau dosbarth; trafodaethau unigol neu grŵp; amser cylch; gweithgareddau llesiant; dulliau creadigol neu ddigidol.	Yn helpu athrawon ac arweinwyr i ddeall profiad dyddiol dysgwyr, beth sy'n gweithio'n dda a beth sy'n rhwystro i ddysgu neu lesiant.	Nodiadau trafodaethau; themâu a gasglwyd; enghreifftiau o newidiadau i drefniadau dosbarth neu ysgol; adborth "Dywedoch chi - Gwnaethom ni".
Cyngor ysgol a fforymau dysgwyr	Etholiadau neu drefniadau cynrychioli; cyfarfodydd rheolaidd; casglu barn cyfoedion; eitemau agenda gan ddysgwyr neu arweinwyr.	Yn darparu llwybr democrataidd i ddysgwyr godi materion, cynrychioli safbwyntiau ehangach a dylanwadu ar fywyd yr ysgol.	Cofnodion cyngor ysgol; camau gweithredu; presenoldeb; tystiolaeth bod cynrychiolwyr wedi casglu ac adrodd yn ôl i gyfoedion.

Ffynhonnell llais y dysgwr	Sut mae'n cael ei gasglu	Sut mae'n bwydo i benderfyniadau	Tystiolaeth sicrwydd ansawdd
Adborth ar y cwricwlwm, addysgu a dysgu	Arolygon dysgwyr; trafodaethau ar ôl unedau gwaith; teithiau dysgu; gwrando ar ddysgwyr fel rhan o fonitro; adborth ar brofiadau dysgu.	Yn llywio mireinio'r cwricwlwm, dewis profiadau dysgu, strategaethau addysgu, cefnogaeth a her addas i ddysgwyr.	Cynlluniau cwricwlwm wedi'u haddasu; cofnodion hunanwerthuso; adroddiadau monitro; enghreifftiau o newidiadau i brofiadau dysgu.
Arolygon, holiaduron ac adnoddau digidol	Holiaduron ysgol; arolygon llesiant; dulliau dienw; platfformau digidol; gweithgareddau casglu barn ar faterion penodol.	Yn adnabod themâu ar draws grwpiau neu'r ysgol gyfan, gan helpu arweinwyr i flaenoriaethu camau gwella.	Dadansoddiad o ganlyniadau; themâu; cynlluniau gweithredu; adroddiadau i arweinwyr a llywodraethwyr.
Grwpiau penodol neu lais dysgwyr sydd mewn perygl o gael eu tangynrychioli	Grwpiau llesiant; grwpiau ADY; trafodaethau gyda dysgwyr agored i niwed; cefnogaeth eiriolaeth neu ddulliau cyfathrebu amgen.	Yn lleihau'r risg bod penderfyniadau'n seiliedig ar lais dysgwyr mwyaf hyderus yn unig, ac yn helpu ysgolion i addasu darpariaeth i anghenion amrywiol.	Tystiolaeth o ddulliau cynhwysol; addasiadau rhesymol; cofnodion cefnogi; themâu o grwpiau targed; effaith ar gynlluniau cymorth.

Ffynhonnell llais y dysgwr	Sut mae'n cael ei gasglu	Sut mae'n bwydo i benderfyniadau	Tystiolaeth sicrwydd ansawdd
Hunanwerthuso a monitro ysgol	Gwranddo ar ddysgwyr fel rhan o deithiau dysgu, craffu ar waith, adolygiadau llesiant, monitro presenoldeb ac ymddygiad, a gweithgareddau sicrhau ansawdd.	Yn sicrhau bod barn a phrofiadau dysgwyr yn ffynhonnell dystiolaeth wrth arfarnu ansawdd darpariaeth a chynllunio gwelliant.	Adroddiadau hunanwerthuso; Cynllun Datblygu Ysgol; cofnodion monitro; camau gwella sy'n cyfeirio at lais dysgwyr.
Cwynion, canmoliaeth ac adborth anffurfiol	Sgyrsiau gyda staff; sylwadau gan ddysgwyr; adborth i fugeiliaid neu arweinwyr; patrymau sy'n dod i'r amlwg drwy drefniadau ysgol.	Yn gallu adnabod cryfderau, pryderon neu rwystrau cyn iddynt ddod yn faterion mwy ffurfiol.	Cofnodion priodol; dadansoddi themâu; camau ymateb; tystiolaeth o adborth i ddysgwyr.
Llais Ni: Ysgolion a Fforwm Ieuenctid Gwynedd	Themâu o ysgolion, cynghorau ysgol a fforymau dysgwyr yn cael eu rhannu, lle bo'n briodol, gyda threfniadau rhanbarthol neu sirol.	Yn galluogi profiadau dysgwyr mewn ysgolion i ddylanwadu ar flaenoriaethau addysg a phenderfyniadau sirol perthnasol.	Cofnodion fforymau; themâu sirol; camau gweithredu; adroddiadau neu ddiweddariadau i wasanaethau a phobl ifanc.

1. Gwranddo a chasglu

Bydd ysgolion yn darparu amrywiaeth o gyfleoedd rheolaidd i ddysgwyr rannu barn ar eu dysgu, eu llesiant a'u profiad o fywyd ysgol. Dylai'r dulliau fod yn addas i oedran, datblygiad, iaith, gallu ac anghenion cyfathrebu dysgwyr.

2. Deall a dadansoddi

Dylai ysgolion ystyried beth mae dysgwyr yn ei ddweud ochr yn ochr â thystiolaeth arall megis data presenoldeb, llesiant, cynnydd, arsylwadau staff a barn rhieni neu bartneriaid lle bo hynny'n berthnasol. Dylai'r dadansoddiad nodi themâu, cryfderau, rhwystrau a meysydd i'w gwella.

3. Cynllunio a blaenoriaethu

Dylai safbwyntiau dysgwyr lywio blaenoriaethau'r ysgol, y Cynllun Datblygu Ysgol, datblygu'r cwricwlwm, cynlluniau llesiant a threfniadau cefnogi dysgwyr. Pan fo barn dysgwyr yn wahanol i'r hyn sy'n bosibl neu'n briodol, dylid cofnodi'r rhesymeg yn glir.

4. Gweithredu ac addasu darpariaeth

Dylai ysgolion allu dangos sut mae adborth dysgwyr wedi arwain at gamau gweithredu, newidiadau neu welliannau. Gall hyn gynnwys addasu profiadau dysgu, gwella cyfathrebu, cryfhau trefniadau llesiant, newid trefniadau ysgol neu ddatblygu cyfleoedd cyfranogiad newydd.

5. Adolygu effaith ac adborth

Dylai ysgolion adolygu a yw'r camau a gymerwyd wedi gwneud gwahaniaeth o safbwynt dysgwyr. Dylai dysgwyr gael adborth clir ar effaith eu cyfraniad, gan gynnwys drwy ddulliau syml megis "Dywedoch chi - Gwnaethom ni - Beth newidiodd".

Llwybr codi, cyfeirio ac uwchgyfeirio mater:

Dysgwr yn codi mater → aelod staff neu gyngor ysgol yn gwrando → mater yn cael ei gofnodi → arweinydd perthnasol yn ymateb → corff llywodraethu neu Llais Ni: Ysgolion os oes angen → adborth i'r dysgwr → gwirio'r effaith

Os nad yw mater yn cael ei ddatrys gan y cyngor ysgol neu ar lefel yr ysgol, dylid egluro sut y gellir ei gyfeirio at yr arweinydd perthnasol, y corff llywodraethu, y Gwasanaeth Addysg neu Llais Ni: Ysgolion. Dylid defnyddio teitlau swyddogaethol yn hytrach nag enwau unigolion.

Diogelwch, cyfrinachedd a chywirdeb

Bydd ysgolion yn cynnig dull cyfrinachol neu ddiennw o godi mater lle bo hynny'n briodol. Bydd dysgwyr yn gallu gwirio bod crynodeb o'u safbwynt yn adlewyrchu eu neges ac yn gallu cywiro camddealltwriaeth.

Diweddariadau ac adborth

Bydd dysgwyr yn cael gwybod bod y mater wedi'i dderbyn, pwy sy'n gyfrifol a phryd y disgwylir diweddariad. Bydd diweddariad yn cael ei roi cyn penderfyniad terfynol os yw'r broses yn parhau.

Cwestiwn sicrwydd ychwanegol: A all y dysgwyr eu hunain egluro beth ddigwyddodd i'w barn a pha wahaniaeth a wnaed?

Rôl hunanwerthuso, monitro a sicrhau ansawdd

Mae llais y dysgwr yn rhan o atebolrwydd ysgol ar bob lefel. Mae staff yn gyfrifol am wrando ar ddysgwyr a defnyddio'r wybodaeth hon i wella profiadau dysgu. Mae arweinwyr ysgol a chyrff llywodraethu yn gyfrifol am sicrhau bod llais y dysgwr yn cael ei ystyried yn systematig wrth arfarnu darpariaeth, cynllunio gwelliant a monitro effaith.

- Hunanwerthuso ysgol: defnyddio barn a phrofiadau dysgwyr fel rhan o dystiolaeth wrth arfarnu ansawdd addysgu, dysgu, llesiant, cynhwysiant a'r cwricwlwm.
- Cynllun Datblygu Ysgol: sicrhau bod blaenoriaethau gwella perthnasol yn adlewyrchu'r hyn a ddysgwyd drwy wrando ar ddysgwyr.
- Monitro gan arweinwyr: cynnwys trafodaethau â dysgwyr, arolygon neu ddulliau eraill fel rhan o fonitro rheolaidd, gan osgoi dibynnu ar farn oedolion yn unig.
- Craffu gan gyrff llywodraethu: gofyn sut mae llais y dysgwr wedi cael ei gasglu, ei ddefnyddio a'i rannu yn ôl gyda dysgwyr.
- Ymgysylltiad Cyngor Gwynedd: ystyried safbwyntiau dysgwyr fel rhan o ddeialog gydag ysgolion, cefnogaeth i welliant a threfniadau sirol perthnasol.
- Dysgu system gyfan: defnyddio themâu o Llais Ni: Ysgolion, fforymau dysgwyr a Fforwm Ieuenctid Gwynedd i lywio blaenoriaethau addysg ehangach.

Beth ddylem ei weld mewn arfer effeithiol?

- Mae dysgwyr yn deall bod eu barn yn cael ei gwerthfawrogi ac yn gwybod sut i rannu safbwyntiau neu godi materion.
- Mae strwythurau cyfranogiad, gan gynnwys cynghorau ysgol a fforymau dysgwyr, yn weithredol, yn ddemocrataidd ac yn cynrychioli safbwyntiau ehangach dysgwyr.
- Mae ysgolion yn defnyddio dulliau amrywiol i glywed gan ddysgwyr nad ydynt bob amser yn cyfrannu drwy gyfarfodydd ffurfiol.
- Mae safbwyntiau dysgwyr yn dylanwadu ar ddatblygu'r cwricwlwm, addysgu a dysgu, llesiant, trefniadau ysgol a blaenoriaethau gwella.
- Mae tystiolaeth glir o'r cysylltiad rhwng yr hyn ddywedodd dysgwyr, y penderfyniadau a wnaed, a'r hyn a newidiodd.
- Mae dysgwyr yn gallu rhoi enghreifftiau o newidiadau neu welliannau a ddigwyddodd o ganlyniad i'w cyfraniad.
- Mae arweinwyr a llywodraethwyr yn ystyried llais y dysgwr wrth fonitro darpariaeth a herio cynnydd.
- Mae themâu o lais dysgwyr yn bwydo i drefniadau sirol lle bo hynny'n berthnasol, gan gynnwys Llais Ni: Ysgolion a Fforwm Ieuenctid Gwynedd.

Mesur effaith

Er mwyn dangos bod llais y dysgwr yn cael effaith wirioneddol, dylai ysgolion a'r Gwasanaeth Addysg allu dangos tystiolaeth ar dair lefel:

Lefel	Cwestiwn sicrwydd	Enghreifftiau o dystiolaeth
Dysgwr unigol	A yw'r dysgwr wedi cael cyfle ystyrlon i fynegi barn ac a yw ei brofiad wedi'i ddeall?	Trafodaethau dysgwyr; cofnodion cymorth; adborth unigol neu grŵp; enghreifftiau o addasiadau i ddysgu neu lesiant; tystiolaeth o adborth i'r dysgwr.
Dosbarth, grŵp neu ysgol	A oes arfer cyson i gasglu, dadansoddi a defnyddio llais dysgwyr i wella darpariaeth?	Cofnodion cyngor ysgol; arolygon; adroddiadau monitro; Cynllun Datblygu Ysgol; enghreifftiau "Dywedoch chi - Gwnaethom ni"; cofnodion hunanwerthuso.
Corff llywodraethu	A yw llywodraethwyr yn cael tystiolaeth berthnasol o lais dysgwyr ac yn ei defnyddio i graffu ar ansawdd ac effaith?	Adroddiadau pennaeth; cofnodion pwyllgorau; ymweliadau llywodraethwyr; cwestiynau her; cofnodion o drafodaethau neu gyflwyniadau gan ddysgwyr.
Strategol neu sirol	A yw themâu o leisiau dysgwyr yn dylanwadu ar gefnogaeth ysgolion, blaenoriaethau addysg neu benderfyniadau sirol perthnasol?	Themâu Llais Ni: Ysgolion; cofnodion Fforwm Ieuenctid Gwynedd; adroddiadau i wasanaethau neu dimau rheoli; newidiadau i ganllawiau, cefnogaeth neu flaenoriaethau.

Cwestiynau allweddol ar gyfer ysgolion a chyrrff llywodraethu

- A yw dysgwyr yn cael cyfleoedd rheolaidd ac ystyrlon i rannu barn am eu dysgu, eu llesiant a'u profiad o fywyd ysgol?
- A yw dulliau cyfranogiad yn cynnwys dysgwyr o wahanol oeddrannau, cefndiroedd, gallu, anghenion a hyder?
- A yw'r ysgol yn glir ynghylch pa faterion y gall dysgwyr ddylanwadu arnynt a pha faterion sydd â chyfyngiadau?
- A yw barn dysgwyr yn cael ei chofnodi a'i chrynhai heb golli ystyr eu neges?
- A oes tystiolaeth bod safbwyntiau dysgwyr wedi dylanwadu ar y cwricwlwm, addysgu a dysgu, llesiant neu drefniadau ysgol?
- A yw dysgwyr yn cael adborth ar beth sydd wedi digwydd o ganlyniad i'w cyfraniad?
- A yw'r Cynllun Datblygu Ysgol neu drefniadau hunanwerthuso yn adlewyrchu themâu o lais dysgwyr?
- A yw llywodraethwyr yn gofyn cwestiynau am ansawdd, cynrychiolaeth ac effaith llais y dysgwr?
- A oes trefn glir i godi materion ysgol i lefel ranbarthol neu sirol pan fo hynny'n briodol?
- A all yr ysgol ddangos enghreifftiau o "Dywedoch chi - Gwnaethom ni - Beth newidiodd"?

Rolau a chyfrifoldebau

Rôl	Cyfrifoldeb mewn perthynas â llais y dysgwr
Dysgwyr	Rhannu barn, profiadau a syniadau; cyfrannu at fywyd yr ysgol; helpu i adnabod beth sy'n gweithio'n dda a beth allai wella.
Cynrychiolwyr dysgwyr	Casglu barn cyfoedion, cynrychioli safbwyntiau ehangach, cyfrannu at gynghorau ysgol neu fforymau, a helpu i rannu adborth gyda dysgwyr.
Athrawon ac ymarferwyr	Creu cyfleoedd i ddysgwyr leisio barn; defnyddio adborth i addasu addysgu, dysgu a chefnogaeth; cofnodi themâu perthnasol a gweithredu arnynt.
Arweinwyr ysgol	Sicrhau bod trefniadau ysgol gyfan ar gyfer llais y dysgwr yn glir, cynhwysol ac effeithiol; defnyddio'r wybodaeth i lywio hunanwerthuso, cynllunio gwelliant a datblygu'r cwricwlwm.
Cyrrff llywodraethu	Sicrhau bod llais y dysgwr yn cael ei ystyried fel rhan o arweinyddiaeth ac atebolrwydd; craffu ar dystiolaeth; gofyn sut mae dysgwyr wedi dylanwadu ar benderfyniadau a gwelliant.
Cyngor Gwynedd - Gwasanaeth Addysg	Cefnogi ysgolion i ddatblygu arferion effeithiol; defnyddio themâu perthnasol o lais dysgwyr wrth gefnogi gwelliant, datblygu polisi neu gynllunio blaenoriaethau addysg.
Fforwm Ieuenctid Gwynedd a Llais Ni: Ysgolion	Darparu llwybr i themâu o ysgolion symud i drefniadau sirol, a sicrhau bod dysgwyr yn gallu cyfrannu at faterion addysg ehangach lle bo hynny'n briodol.
Partneriaid	Cefnogi cyfranogiad dysgwyr lle maent yn gweithio gydag ysgolion neu wasanaethau; rhannu themâu perthnasol a chyfrannu at gamau gwella pan fo hynny'n briodol.

Crynodeb

Mae'r atodiad hwn yn cadarnhau bod llais y dysgwr yn rhan greiddiol o addysg yng Ngwynedd. Mae'n cysylltu profiadau dysgwyr â datblygu'r cwricwlwm, addysgu a dysgu, llesiant, hunanwerthuso, cynllunio gwelliant, craffu gan gyrff llywodraethu a threfniadau sirol. Y prawf o lwyddiant yw bod modd dangos bod llais dysgwyr wedi gwella profiadau a chanlyniadau.

Cyngor
Gwynedd